

ju.16@regeringskansliet.se

dnr Ju2016/07760/L6

Remissyttrande angående SOU 2016:71 - Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten

Vännäs kommun har getts möjlighet att besvara remissen ”snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten”. Remissen är uppdelad i två delar, dels delen om förändringar för att kunna genomföra snabbare omval och delen om hur den enskilde väljarens skydd för valhemligheten kan förstärkas.

Snabbare omval

För att möjliggöra snabbare omval har utredningen föreslagit:

- Bibehållande av reglerna om röstlängder, det vill säga att tiden för omvalet är avgörande och inte tiden för det ordinarie valet, för att bestämma vilka personer som har rösträtt.
- Endast de kandidater och partier som deltar i det ordinarie valet kan delta i omvalet och de gör det per automatik utan ny registrering. De kan inte heller välja att inte delta i ett omval när de deltagit i det ordinarie valet som det är omval i.
- Ett omval ska hållas så snart som möjligt, senast inom tre månader.
- Ändrade tidpunkter för utskick av röstkort.
- Övriga tidsfrister förändras inte.
- Handläggning av överklaganden effektiviseras genom att handläggning av enskilt ärende kan påbörjas så fort överklagandet har inkommit.

Vännäs kommun instämmer i stort till dessa förslag till förändringar. Vi anser dock att ytterligare utredning behöver göras angående att ett omval ska hållas inom tre månader från ordinarie val, om omvalet skulle omfatta stora delar, till exempel omval till Riksdagen i ett flertal valkretsar. Tiden kan då behöva förlängas. Rent principiellt anser vi dock att utgångspunkten att ha omval nära inpå den ordinarie valdagen är eftersträvansvärt.

Vännäs Kommun
Kommunledningskontoret

Postadress 911 81 Vännäs
Besöksadress Ö Järnvägsgatan 1
Tel vx 0935-140 00
Org nr 212000-2841
E-post: vannas.kommun@vannas.se

placerade idag) med skärmar är ett sämre förslag på grund av att det praktiskt är svårt att genomföra. Hur utredningen då menar att det är *mindre* svårt att ändra storleken på valskärmarna till minst det dubbla för att få plats med alla valsedlar förklaras inte. På samma sätt menar utredningen att en avgränsning av valsedlarna gör det svårt att kontrollera ordningen. Samtliga argument som används för att förkasta idén om en avgränsning av valsedlar kan användas i ännu större omfattning vad gäller förändrade valskärmar, men den liknelsen gör inte utredningen, då den verkar ha bestämt sig på förhand för att det föreslagna alternativet är det bästa, och därför inte bemöter de negativa effekterna på ett realistiskt sätt.

Väljarna har redan idag möjlighet att ta valsedlar från samtliga partier för att kunna hålla på sin valhemlighet. De väljare som självmant väljer att bara ta en valsedel gör ett eget aktivt val om att de inte vill vara hemliga, och det valet måste också respekteras. I utredningen diskuteras kommissionens kodex om att till exempel familjeröstning inte ska få ske. Så länge det är möjligt för partier att sända valsedlar och valkuvert med post till väljare inför valet så kan detta missbrukas, och det stävjas inte genom att förändra valskärmarna. Utredningen om att förändra själva röstningsförfarandet bör därför mer ta avstamp i hur det kan förenklas med hjälp av digitalisering och tekniska hjälpmedel för att möta framtida behov istället för att skapa ytterligare manuell administration.

Vi anser att Valmyndigheten bör ge bättre utbildning och tips på hur vallokalerna kan hantera valsedlarna för att möjliggöra ett mer avgränsat område där väljaren tar valsedlar utifrån nuvarande ordning. Detta är dock inget som bör fastslås i lag hur det ska ske utan bör ingå i Valmyndighetens generella uppdrag om utbildning och hjälp.

Med vänlig hälsning

Susanna Siljetun
Kommunsekreterare
Vännäs Kommun

Karolina Johansson
Kommunchef
Vännäs Kommun

Vi tar inte ställning i om det är rätt hanterat eller inte men det rimmar lite konstigt att argumentet för att göra en ny röstlängd bland annat är att nya väljare kan ha uppnått myndighetsålder, alternativt flyttat, mellan det ordinarie valet och omvalet men att inte samma argument finns för att anmäla kandidater att välja bland. Att inga nya partier kan delta ser vi som en självklarhet, liksom att redan anmälda kandidater kvarstår, men det kan finnas fog för att öppna upp möjligheten att partier ska kunna anmäla ett begränsat antal nya kandidater till omvalet, särskilt för att öka unga personers deltagande som förtroendevalda. Det borde vara av mindre omfattning att kandidater som är anmälda vid det första valet flyttar från valkretsen till omvalet då en flytt under den perioden troligen redan varit känd för kandidaten inför det ordinarie valtillfället. Kandidater som är anmälda till det ordinarie valet kan dock ha avlidit till omvalet, men detta kan på samma sätt ha skett från anmälningstillfället till den ordinarie valdagen, varför samma hänsyn inte behöver tas till att redan anmälda kandidater inte ska räknas.

Det bör vara tydligt att kommuner som inte omfattas av omval endast bör ge möjlighet till röstning i begränsad omfattning, till exempel genom att endast ha skyldighet att tillhandahålla partivalsedlar och inte namnvalsedlar. Det torde vara ett mindre intresse i små kommuner långt från det valdistrikt där omvalet hålls. Det bör även tydliggöras vem som ansvarar för de merkostnader som tillkommer i dessa kommuner i samband med omval.

Förstärkt skydd för valhemligheten

Kap 8, § 2

Utredningen har efter, påtryckningar från internationella valövervakare samt Europeiska kommissionen, föreslagit förändringar i hur valhemligheten ska säkras för väljarna. Utredningen ger förslag på olika alternativ, till exempel avgränsa valsedlarna med skärmar eller ha dem i separat rum. Utredningen menar att det är en ineffektiv och kostsam lösning och föreslår istället att valsedlarna ska placeras innanför respektive valskärm.

Vännäs kommun anser att denna lösning är både mer ineffektiv och betydligt mer kostsam än andra alternativ. Införskaffande av nya valskärmar är en dyr lösning. De nya skärmarna upptar troligen betydligt mer plats än nuvarande lösning, vilket gör att varje vallokal får plats med färre skärmar och det leder till längre köer för väljare. Varje väljare är troligen längre bakom varje skärm när de försöker leta fram den röstsedel de vill ha, vilket även det är ineffektivt. Det blir svårt för personalen i röst/vallokalen att ha överblick över valsedlarna och de måste titta till innanför varje valskärm efter varje väljare så att inget missbruk av valsedlarna har skett. Utredningen menar till exempel att en avgränsning av valsedlarna (som de är